

Digitális Szabadság Bizottság Alakuló ülés
Jegyzőkönyv
2020.03.02.

Résztevők:

- **Igazságügyi Minisztérium:**
 - Dr. Varga Judit, igazságügyi miniszter
 - Dr. Raisz Anikó, közigazgatási államtitkár
 - Dr. Salgó László Péter, bizottság vezetője, jogszabály-előkészítés összehangolásáért és közjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkár
- **Innovációs és Technológiai Minisztérium:**
 - Dr. Solymár Károly, infokommunikációért felelős helyettes államtitkár
- **Miniszterelnöki Kabinetiroda:**
 - Dr. Bíró Attila, kormányzati szakmai koordinációért felelős helyettes államtitkár
- **Pénzügyminisztérium:**
 - Besesek Botond, adószabályozásért és számvitelért felelős helyettes államtitkár
 - Nobilis Benedek Emánuel, főosztályvezető
- **Országos Bírósági Hivatal:**
 - Dr. Senyei György, elnök
- **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság:**
 - Nyakas Levente
- **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala:**
 - Dr. Varga Réka, főtitkár
 - Dr. Szigeti Szabolcs
- **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság:**
 - Dr. Péterfalvi Attila, elnök
 - Csajági István, főosztályvezető helyettes
- **Nemzeti Közszerológiai Egyetem:**
 - Dr. Koltay András, rektor
- **Gazdasági Versenyhivatal:**
 - Bak László, általános elnökhelyettes
- **Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács:**
 - Pap Sándor, alelnök

A Bizottság alakuló ülése:

1. Varga Judit igazságügyi miniszter nyitóbeszédében köszöntötte a megjelenteket és röviden meghatározta a Bizottság felállításának indokait és célját. Előljáróban jelezte, hogy a korábbiakkal ellentétben a Digitális Szabadság Munkacsoportra a jövőben bizottságként fog utalni, tekintettel arra, hogy az angol fordítás szerint a Committee szót választottuk, ezáltal is kifejezve, hogy mennyire fontos és kiemelkedő feladatot fog ellátni ez a bizottság, amely így az elnevezésében is tükrözi ezt a fontosságot.

Az igazságügyi miniszter elmondta, hogy a bizottság legfőbb feladata az, hogy megvizsgálja és feltárja, hogy a technológiai cégek milyen hatással vannak a jogállami intézményekre, valamint a jogállam működésére, illetve milyen hatással vannak a személyes szabadságok, szabadságjogok mindennapi érvényesülésére. A bizottság továbbá megvizsgálja, hogy az alapvető demokratikus normák hogyan értelmezhetőek az online térben zajló tevékenységek szempontjából. Felhívta a

figyelmet arra, hogy „az elmúlt évtizedekben sok, a kérdéskört érintő tapasztalat összegyűlt, mind a szabályozók, mind az állampolgárok oldalán, ugyanakkor az egyik legfontosabb a kérdés, amelyre keressük a választ, hogy vajon képesek leszünk-e uralni a technológiát, vagy a technológia fogja uralni a mi életünket? Vajon képesek vagyunk-e saját életünk felett a kontrollt a továbbiakban is megőrizni, vagy teljes mértékben átveszi a technológia, a tech óriások és a közösségi média? Hiszen az már bárki számára látható, hogy a közösségi média folyamatosan gyűjti és elemzi a tevékenységünket, a személyes adatainkat, a véleményünket, a szokásainkat, és ezáltal megpróbálja befolyásolni a fogyasztói döntéseinket, ad absurdum a gondolkodásunkat is. Ezért a következő kérdés az, hogy képesek vagyunk-e megőrizni a személyes szabadságunkat ebben az online keretben?”

Az igazságügyi miniszter végül hangsúlyozta, hogy legfontosabb célkitűzés az, hogy a jog és az átláthatóság – a transzparencia – uralma, elvárásai érvényesülhessenek az online térben.

2. Dr. Salgó László Péter, a bizottság vezetője:

Az igazságügyi miniszter nyitóbeszédét követően a bizottság vezetője részletesen ismertette a bizottságot érintő jövőbeli szakmai feladatokat. Emellett hangsúlyozta, hogy egyik legfontosabb cél az állampolgárok személyes adatainak védelme és a személyek döntési szabadságának biztosítása. Kiemelt fontossággal bír, hogy minden ember számára biztosított legyen a szólásszabadság a digitális térben. Optimális megoldást szükséges találni annak biztosítására, hogy a magánszféra védelme mellett a véleménynyilvánítás szabadsága se sérüljön.

Kiemelte, hogy a Fehér Könyv, amely a bizottság honlapján már elérhető, többek között az alábbi témákra összpontosít: a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánszféra védelme, személyes adatok védelme, médiaszabályozás, adózás, szerzői jogok, a büntetőjog érvényesítése, a gyermekvédelem és az online tech cégek digitális szuverenitásának kérdése.

Hangsúlyozta, hogy a Fehér Könyv tartalmával kapcsolatban az Igazságügyi Minisztérium folyamatosan várja a vállalatok, társadalmi szereplők és magánszemélyek véleményét is, amelyet a bizottság munkája során hasznosítani fog, ezáltal mindenki elmondhatja véleményét és problémáját, észrevételét a kérdéskörrel. Azért is fontos a társadalmi egyeztetés, mert a digitális tér napjainkban már mindenkit érint, szinte mindenki felhasználó, ezért mindenkinek van róla véleménye. Jól igazolja ezen állítást az is, hogy a bizottság megalakításának kiinduló alapja négy téma volt (véleménynyilvánítás szabadsága és a magánszféra védelme, személyes adatok védelme, médiaszabályozás és adózás), és az érintett állami szervek álláspontjainak bekérését követően a vizsgálendő kérdéskörök száma megduplázódott. Ezt a számot a beérkezett, állampolgárok és a civil szervezetek által beküldött javaslatok tovább növelhetik.

Összefoglalva a bizottság vezetője kiemelte, hogy nagyon nehéz feladatot állított maga elé a bizottság, számos területet foglal magába a bizottság vizsgálódási területe. Ugyanakkor elsődleges feladatként az alábbiakat jelölte meg:

- a helyzetelemzés fontosságát hangsúlyozta, amely kiindulási alapot szolgáltat a további munkához;

- a praktikum szempontjából fontos minden online felhasználó számára, hogy tudja, mi történik valójában, ha belép a digitális térbe. Ugyanis nem ismerhetőek meg a részletszabályok, öntudatlanul is általános szerződési feltételeket fogadunk el. A transzparencia biztosítása a bizottság kiemelt feladata lesz a jövőben. Erre tekintettel nem elsődlegesen és kizárólagosan jogszabályalkotás a feladat, hanem a tech cégek szabályozásának megismerése, annak megismerhetővé tétele és – a folyamat végén, amennyiben szükséges – új szabályok alkotása.
- a valós jogérvényesítés lehetőségének biztosítása szintén figyelmet érdemel;
- a bizottság az első ülést követően tematikus ülésekben fog működni, ahol előre meghatározott témákat fognak vizsgálni az adott témakör szakemberei és az érintett civil szervezetek képviselői.

A bizottság vezetője a bevezetőjét követően ismertette a Fehér Könyv elkészülésének indokait, munkamódszerét, majd ezt követően felhívta a jelenlévőket, hogy a korábban tett javaslataikat egészítsék ki, illetve tegyenek egyéb észrevételeket.

Elsőként a véleménynyilvánítás témakörében **Dr. Koltay András** jelezte, hogy fenntartja a Fehér Könyvben szereplő észrevételeit és javaslatait, azokat nem kívánta kiegészíteni. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy szükség van az online térben érvényesülő pszeudojogrendszer teljes körű feltérképezésére, és ezáltal a transzparencia biztosítására.

Dr. Péterfalvi Attila az adatvédelmi kérdésekkel összefüggésben hangsúlyozta, hogy a Fehér Könyvben megjelent javaslatok közül az adatvédelem kiemelt fontossággal bír, hiszen a nyolc témakörből hat téma szoros összefüggésben áll az adatvédelemmel, és azokhoz tettek is javaslatot. Hangsúlyozta emellett a bírósági joggyakorlat monitorozásának, a közszereplői minőség tartalma meghatározásának, az érintetti jogok érvényesülésének kiemelt szerepét. Különösen fontos kérdés lehet majd a vizsgálódással összefüggésben, hogy a joggyakorlat megfelel-e a GDPR szabályozásának. A bizottság működésével összefüggésben megjegyezte, hogy fontos előrelépés a post mortem adatok törlésére vonatkozó szabályok bekerülése az Infotv.-be.

Dr. Koltay András ezt követően a médiaszabályozással összefüggésben elmondta, hogy az a bizottság működését tekintve megkerülhetetlen kérdéseket vet fel. Ez magába foglalja a fogyasztóvédelem területét, a fake news kérdéskörét és az átláthatóság problémáját is. Hangsúlyozta, hogy ezekhez a kérdésekhez csak komplex, sokszínű és nemzetközi tendenciákra is tekintettel lévő megközelítéssel lehet válaszokat adni.

Szintén a médiaszabályozással kapcsolatban **Nyakas Levente** felhívta a figyelmet az online kereskedelmi kommunikáció új formáira. Hangsúlyozta, hogy az online térben fokozottabb veszélynek vannak kitéve a fogyasztók, sokkal inkább észrevétlenül is befolyásolhatóak, mint a valós világban, de jelezte, hogy ennek felügyeletében a Gazdasági Versenyhivatalnak nagy szerepe van.

Bak László elmondta, hogy a Gazdasági Versenyhivatal előtt is zajlottak már digitális szabadsággal és felelősséggel összefüggő eljárások. Az elmúlt években a Gazdasági Versenyhivatal

munkája során nagy hangsúlyt helyeztek a digitális térben történő tevékenységekre. Általános tapasztalata szerint a fogyasztók nincsenek megfelelően informálva.

Adózás témakörében **Besek Botond** elmondta, hogy az elmúlt években a gazdaságban nagyon jelentős szerepet lehet betölteni úgy is, hogy fizikailag az adott szereplő nem tartózkodik az országban. Erre az „atipikus” helyzetre álláspontja szerint valamilyen megoldást kell találni. Ugyanakkor ez egy globális probléma, amelyre globális szintű választ kell adni. Az Európai Bizottság és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) folyamatosan dolgozik a probléma megoldásán, amely eredmények hamarosan egy jelentésben nyilvánosak lehetnek, amelyet a hazai vizsgálódások során figyelembe kell venni.

Dr. Senyei György a büntetőjogi kérdésekkel összefüggésben elmondta, hogy számos tanulmány és kutatás készült az Országos Bírósági Hivatalban a büntetőjog és az online világ kapcsolatáról, amelyeket a szakmai munka keretében a bizottság rendelkezésére fognak bocsátani. Hangsúlyozta, hogy legfontosabb a magánszféra védelme és a digitális szabadság közötti egyensúly megtalálása.

Dr. Varga Réka elmondta, hogy az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala fenntartja korábban tett észrevételeit, és különösen üdvözlöi a bizottság megalakítását. Hangsúlyozta a preventív fellépés fontosságát. Jelezte, hogy 2018-ban a Hivatal átfogó vizsgálatot indított a „digitális jogvédelmi rendszer” témakörében, melynek eredményeit heteken belül a bizottság rendelkezésére tudják bocsátani. Emellett jelezte, hogy központi kérdésnek tartja a gyűlöletbeszéd visszaszorítását, különösen az online térben.

Varga Judit igazságügyi miniszter, miután megköszönte a hozzászólásokat és a részvételt, bezárta az ülést.